

ISSN: 1999-5601 (Print) 2663-5836 (online)

Lark Journal

Available online at: <https://lark.uowasit.edu.iq>

*Corresponding author:

**Dr . Adnan Abdulrazak
Muslih**

University: Al Iraquia University
College:

Faculty of Communication

Email:

adnanalrobai@yahoo.com

Keywords:

The descriptive poem
"Idelia" - Modern Hebrew
Poetry - The Poet Yehuda
Lev Gordon - The Poem of
David and Barzillai

A R T I C L E I N F O

Article history:

Received 11Mar 2024

Accepted 21 Mar 2024

Available online 1 Apr 2024

The impact of nature on modern Hebrew poetry Yehuda Lev Jordan's Descriptive poem

A B S T R U C T

This research explores the theme of descriptive poetry in contemporary Hebrew literature and its relationship with nature. Descriptive poetry draws inspiration from various aspects of life that exude happiness, reflecting contentment and tranquility. It finds its source material in rural life, often depicting the serene and stable aspects while avoiding tumultuous events and the vicissitudes of fate. The "descriptive poem" vividly portrays the peaceful life found in nature and its breathtaking landscapes, making it emotionally palpable as a means to re-establish the lost connection between nature and the human spirit. It frequently captures scenes or moments deemed worthy of depiction, such as people's joy and expressions of satisfaction with their circumstances. In doing so, it acquires a rustic quality that depicts both rural and simple village life. Pastoral poetry from the Enlightenment era is characterized by its continuity, serenity, and reverence for nature. Its protagonists are typically primitive shepherds leading simple lives near water springs, forests, and mountains, amidst a community of livestock. The pastoral aim is, essentially, to assert the superiority of life in nature over that in urban settings. The Enlightenment period notably embraced this genre of poetry, evident in the literary works of poets from this era of modern Hebrew literature, particularly among those influenced by Enlightenment ideals. These poets often drew inspiration from biblical sources, employing them to serve the objectives of the Enlightenment movement.

© 2024 LARK, College of Art, Wasit University

DOI: <https://doi.org/10.31185/lark.Vol1.Iss16.3439>

أثر الطبيعة على الشعر العبري الحديث القصيدة الوصفية ليهودا ليف جوردون - انموذجا

ا.م.د عدنان عبدالرزاق مصلح/ الجامعة العراقية- كلية الاعلام

الخلاصة:

يتناول هذا البحث موضوع القصيدة الوصفية في الشعر العبري الحديث واثار الطبيعة في هذا النوع من الشعر ، إذ تستمد القصيدة الوصفية مادتها من جوانب الحياة كافة التي تشع بالسعادة تعبيراً عن الرضا والسلام. وتستمد مادتها من الحياة الريفية الرعوية ، فهي تميل إلى وصف ظواهر الحياة الهادئة والمستقرة، وتتجنب وصف الأحداث الرهيبة وتقلبات القدر..

تصور "القصيدة الوصفية" الحياة الهادئة في الطبيعة ومناظرها الطبيعية المذهلة، مما يجعلها ملموسة بوصفها صورة عاطفية لاستعادة الحلقة المفقودة بين الطبيعة والروح الإنسانية، فهي دائما ما تصور مشهداً او مشاهد تستحق التصوير، مثل فرحة الناس وتعبيرهم بالرضا عن حالهم. فهي بذلك تمتلك طابعاً ريفياً يصور الحياة الريفية والحياة اليومية البسيطة في القرية.

فقد اهتمت بوصف حياة الرعاة ومشاعرهم وحبهم وفرحهم وحزنهم، ولهذا سميت بالرعوية. واتسم الشعر الرعوي الكلاسيكي بالاستمرارية والهدوء وحب الطبيعة، وكان بطله راعياً بدأئياً يعيش حياة بسيطة بالقرب من ينابيع المياه والغابات والجبال وبين مجتمع من الجمال والماعز. والغرض الرعوي هو في الواقع إثبات لتفوق الحياة في الطبيعة على الحياة في المدينة.

وقد تميز عصر التنوير بتناوله لهذا النوع من القصائد وبدا واضحاً في النتاجات الادبية لشعراء هذه المرحلة المميزة من الادب العبري الحديث وخاصة لدى الشعراء المتنورين، وقد استمد الشعراء موادهم من الكتاب المقدس ووظفوا أغراضه لخدمة أهداف التنوير..

وبناءً على ذلك فقد قسم الباحث دراسته الى ثلاثة مباحث اضافة إلى المقدمة والخاتمة :

المبحث الاول: الايديليا لغة واصطلاحاً .

المبحث الثاني: الشاعر يهودا ليف جوردون حياته واسلوبه :

المبحث الثالثة : نقد وتحليل قصيدة داود وبرزلاي .

الكلمات المفتاحية : القصيدة الوصفية "ايديليا" - الشعر العبري الحديث - الشاعر يهودا ليف جوردون - قصيدة داود وبرزلاي

הטבע והשפעתו על השירה העברית המודרנית

האידיליה של יהודה ליב גורדון - כדוגמה

תקציר

מחקר זה עוסק בנושא האידיליה בשירה העברית החדשה ובהשפעת הטבע על סוג זה של שירה, שכן האידיליה שואבת את חומרה מכל היבטי החיים המקרינים אושר כביטוי לשביעות רצון ושלווה. החומר שלו נגזר מהחיים הכפריים הפסטורליים, הוא נוטה לתאר את תופעות החיים השקטים והציבים, ונמנע מתאר אירועים נוראים ותהפוכות גורל.

"האידיליה" מתארת את החיים השלווים בטבע ואת נופיו המדהימים, מה שהופך אותו למוחשי כדימוי רגשי לשיקום החוליה החסרה בין הטבע לרוח האדם, הוא תמיד מתאר סצנה או סצנות שכדאי לצלם, כמו שמחת אנשים. והבעת שביעות רצון ממצבם. לפיכך, יש לה אופי כפרי המתאר את החיים הכפריים ואת חיי היומיום הפשוטים בכפר.

הוא התמקד בתיאור חיהם של רועים, רגשותיהם, האהבה, השמחה והעצב, ולכן הוא נקרא פסטורלי. השירה הפסטורלית הקלאסית התאפיינה בהמשכיות, רוגע ואהבת הטבע, גיבורה היה רועה צאן פרימיטיבי שחי חיים פשוטים ליד מעיינות מים, יערות והרים ובקרבת קהילת גמלים ועזים. המטרה הפסטורלית היא למעשה להוכיח את עליונות החיים בטבע על פני החיים בעיר.

עידן ההשכלה התבלט בהתייחסותו לשירים מסוג זה, והוא הופיע בבירור בהפקות הספרותיות של משוררי התקופה המיוחדת הזו של הספרות העברית החדשה, בעיקר בקרב המשוררים המשכילים. המשוררים שאבו את חומריו מהתנ"ך. והשתמש במטרותיו כדי לשרת את מטרות ההשכלה.

בהתאם לכך, חילק החוקר את מחקרו לשלושה חלקים, בנוסף למבוא ולמסקנה:

החלק הראשון: אידיאליזם כשפה ומינוח.

החלק השני: המשורר יהודה לב גורדון, חייו וסגנונו:

החלק השלישי: ביקורת וניתוח שיר דוד וברזילי.

מילות מפתח: אידיליה - שירה עברית מודרנית - המשורר יהודה לב גורדון - השיר דוד

וברזילי)

הטבע והשפעתו על השירה העברית המודרנית האידיליה של יהודה לב גורדון - כדוגמה

שאלת המחקר :

מחקר זה עוסק בנושא האידיליה בשירה העברית המודרנית ובהשפעת הטבע על סוג זה של שירה , לכן, מחקר זה כולל שתי שאלות מרכזיות:

1- האם הטבע השפיע על השירה העברית המודרנית?

2- באיזו מידה השפיע הטבע על המשוררים היהודים בתקופת השירה העברית המודרנית?

מטרות המחקר

- 1- לדון בנושא הטבע והשפעתו על השירה העברית המודרנית בכלל והאידיליה בפרט?
- 2- לברר באיזו מידה השפיע הטבע על המשוררים היהודים בתקופת השירה העברית המודרנית?

חומר ושיטת המחקר

במחקר זה השתמש החוקר בשיר של המשורר יהודה לב גורדון, שבו השפעת הטבע מופיעה בבירור על המשורר מחד ועל שירו מאידך. החוקר השתמש בשיטת המחקר האנליטי, על ידי ניתוח השיר הזה שנקרא אידאליה.

האידיליה מבחינת הלשון והמונח

- 1- יצירה פיוטית המתארת בשלוח לפעמים בהומור , קטע מן החיים על פשטותם טבעיותם וחיים.
- 2- (בהשאלה) שלום- בית , חיים של ידידות ואהבה ללא רוגז ומריבות) – אידיליות , (אידילי... שיש בו משום אידיליה , שקט . אידיליקן – מחבר אידיליות). אבן שושן , תשל"ב. עמ(19)"
- 3- חיי תמימות ופשטות של יושבי כפר , של רוצי צאן. עובדי אדמה וכדוגמה.
- 4- סוג של יצירה ספרותית – פיוטית שמתוארים בה חיים של ידידות, אחוה והסכמה).יעקב כנעני, 1998, עמ(70)"

(שיר לא גדול)

5- יצירה פיוטית על חיי" אנשי הטבע – "דיגיים , רועים , אכרים החיים על עמלם ושמחים בחלקם.

6- שלום- בית, חיי ידידות ואהבה , שלום ושלווה בלי פרץ וצווחה.) צן פינס.1982, עמ (29."

(יוונית, אידיליון - תמונה קטנה , בעברית נקראת גם תמוניה.)

1- שיר שבו מתוארים פרקי הווי שלוים , על – פי- רוב בקירבת טבע וכפר או בחיי יום – יום פשוטים

2- תיאור אפי) לפרקים מנומר בטורים ליריים , (שבו מתוארת שמחת האנשים בחלקם , הצורה הראשונה זוהתה לעתים קרובות עם הפאסטוראלה האקלוגה והבוקוליקה , אחרים נוטים להבחנה קפדנית בין האידילה כסיפור בשיר או בפרוזה מחיי הכפר ובין האקלוגה כצורה דיאלגית בלבד . יתר – על- כן האידיליה יכולה להכיל גם נושאים אפיים רומאנטיים וטראגיים . היא יכולה להיות חלק מיצירה גדולה יותר שברובה רחוקה מן הנושאים האופייניים לאידיליה קטעים ב "ברוך ממגנצא " של טשרנחובסקי .^{1□}

^{1□} טשרנחובסקי : משורר עברי . נולד במיכאילובקה (פלך טאבריה ,קרים) . אביו היה שומר מצוות ,אך רחוק מקנאות דתית . הילד התחנך באוירה כפרית ובתנאים שונים מאלה שבהם התחנכו סופרי- ישראל האחרים .בן חמש למד רוסית , בן שבע – עברית . הוא קיבלאת השכלתו העברית והכללית מפי מורים בגלוי ובהיר . בין הספרים העבריים הראשונים שקרא היו הרומאנים של מאפו ושירי מיכ"ל. ידיעותיו בתלמוד באו לו מכלי שני , להוציא כמה דפים ממסכת ברכות , שלמד בילדותו. עיקר לימודו בימי הילדות היה התנ"ך כפשוטו . בבית – הספר למד גם גרמנית , נוסף על הרוסית . בין הספרים האלה – עבריים הראשונים שקרא , כשהוא בן שמונה או עשר , היו " האמלט" ו" מאקבת" לשקספיר , בתרגום רוסי , ומאוחר יותר – " איליאס" ו"אודיסיאה" . בן שתים – עשרה היה כשניסה לחבר דראמה ופואימה .בילדותו התחנך טשרניחובסקי בבית הוריו הכפריים , יהודים שומרי – דת , השפעת הכפר ונופיו מורגשת מאד ביצירתו השירית , וחזקה עליו גם השפעת חינוכו ברוח המסורת , ההשכלה וחיבת - ציון – מזה , וברוח הספרות העברית והכללית – מזה .

אברהם ,שאנן , שם .עמ" 365.

לפרטים נוספים ראה : האינציקלופדיה העברית , 1968, עמ" 78.

للمزيد انظر: المسيري، عبدالوهاب ، ، 1975، ص182.

יש חופש כמעט אנארכי בשימוש במוגש" אידיליה "והסתירות בהגדרתו הן מרובות שילר (1759 – 1805)² רואה באידיליה צורה סינטימנטאלית של שיהזור האחדות האבודה בין הטבע ובין רוח האדם. הגדרה מופשטת וכללית זו היא, כנראה המקובלת על הרבים בוואריאציות שונות של אינטרפרטאציה). שאנן, אברהם, 1978 עמ' 895-896 "

ראוי לציין שהמשוררים שאבו את החומר השירי שלהם מהתנ"ך,³ שכן מטרות השירה העברית המודרנית נחשבות להמשך והתפתחות מודרנית של מטרות השירה העברית של ימי הביניים.⁴

השיר המודרני - בעידן ההשכלה -⁵ עסק בהאדרת התבונה והמדע וכלל נושאים ששרו את תפארת העבר והתבוננו בסודות ובמסתורין של העולם תוך הדגשת היבטי היופי הגלומים בשירי

² שילר: והאן כריסטוף פרידריך שילר, נולד בשנת 1759 פון שילר היה משורר, מחזאי, פילוסוף והיסטוריון גרמני. הנחשב ביחד עם יוהאן וולפגנג פון גתה לנציגה הבולט ביותר של הקלאסיקה. רבים ממחזותיו נמנים עם המחזות הקנוניים של התיאטרון הגרמני, והבלדות שכתב הן מן האהובות ביותר בשירה הגרמנית. היה רופא בהכשרתו.

<https://he.wikipedia.org/wiki>

^{3*} תנ"ך תורה, נביאים, כתובים - הוא הספר המקודש לעם ישראל, "המקור העיקרי לתולדותיו, לדתו, לאמונותיו, למצוותיו, ולתרבותו".¹ ספר התנ"ך הוא הראשית והמסד של תרבות ישראל, והוא העניק לאומה את התואר המייחד והמחייב - עם הספר. על יסוד התנ"ך נוצרו המשנה והתלמודים, המדרשים וההלכה, הפרשנות לתקופותיה, ההגות היהודית והקבלה ועוד.

סרנה, נחום, 1972 עמ' 282.

ראה: קארם, محمود عزیز, 2001, עמ' 9-10.

⁴ ימי הביניים: תקופה מזהירה בספרות העברית היתה תקופת ספרד, תקופה של תחיה בכל המקצועות הרוחניים השונים. תקופה זו החלה כחמש מאות שנה לפני תקופת התחיה האירופית היא תקופת הרנסנס. תקופת ימי הביניים נמשכה 1000 שנים לערך, היתה זו תקופה של התהוות של עמים ושפות והתגבשות של מדינות, נמשכה מאמצע המאה העשירית עד סוף המאה השלש עשרה, זאת אומרת, קרוב לארבע מאות שנה.

אלחנני, א"ח, תשל"ג, עמ' 1.

לפרטים נוספים ראה: מדניצקי, יצחק מירז, 1969. עמ' 70

האהבה והאהבה. טבע ונושאים המקוננים ומקוננים על האסונות שעלולים לפקוד את היהודים ,
ואחרים המרעיפים את החיים היהודיים העכשוויים ומבקרים אותם בחריפות.

משוררים הציגו לעתים את נושאייהם בשירים סיפוריים ארוכים על מנת להציג ולדון
בהשקפותיהם על החיים, או שארגנו אותם לצמדים של ארבעה עשרונים. המשוררים ביטאו גם
את ההיבטים העיקריים של החיים היהודיים, כגון שמחה, עצב, טרגדיה, התקווה. המטרות
התרחבו וכללו גם הלל, שירים על הטבע ויפיו. הוא שאב משוררים לעתים קרובות את החומר
השירי שלהם מההגדה,⁶ הנחשבת לחומר פורה למיתוסים ולשירים סיפוריים היסטוריים לפיכך,
מטרות השירה העברית המודרנית הוגבלו לשלושה מונחים: הסאטירה,⁷ האלגיה,⁸ האידיליה

⁵ השכלה: המאה הי"ח היא המאה של ההשכלה. בה החלה תנועה בקרב עמי התרבות ללכת אחרי אור השכל, הדעת
העליונה הדתית או המיטפיזית ירדה ממדרגתה ובמקומה באה הדעת הבנויה על השכל " הבריאה " של האדם במקום הדת
בא המוסר, תועלת החברה והאדם. האדם הפרטי אשרו והצלחתו, התרוממו אז מול הרעיון המשפט של הכנסיה
הדתית. המדינה והעם, בני האדם החלו לבקש להם את החפש. התנועה הזאת היתה בעיקר ספרותית במקום הכהן
לחובר, פ, 1966, עמ" 49.

לפרטים נוספים ראה: حسین، سناء عبداللطيف، ص319.

زيدان، عباس سليم، 2013، ص2.

DOI: <https://doi.org/10.31185/lark.Vol1.Iss11.858>

⁶ הגדה: או אגדה היא בניגוד להלכה, החלק העיוני והפיזי של התורה שבע"פ, הכולל באורי מקראות
ודרשות עליהם, אמונות ודעות, טעמי מצוות, עניני יראת אלוהים, מוסר, מדות ודרך ארץ, ספרים ומעשיות,
משלים, שיחות, פתגמים ודרכי חכמה, דברי פיוט ושיר וכו'. בא יש למצוא גם הדים מן הויכוחים והפולמוסים
שהתנחלו בין חוכמי ישראל לבין המינים, וכהני הנצרות במאות הראשונות לספה"נ. בספרות הא" נשתמרו כמה אגדות
וספורים שנקלטו מתוך אוצר האגדות של עמים אחרים, כמו גם כמה חזיות ואמונות תפלות, היצירה האגדית,
שמשכה קרוב ל – 600 שנה, נוצרה ע"י מאות אישים בעלי השקפות שונות ומשונות שכל אחד מהם הטביע עליה את
חותמו.

יעקב פבזנר ואחרים, שם, עמ" 11

לפרטים נוספים ראה: مرسي، احمد علي واخرون، 1977، ص17.

⁷ הסאטירה: יצירה אמנותית המתארת את פגעי החיים בצורה עוקצנית – לועגת: הוא בא אל חיי היהודים כמבקר
חריף בסרקזם ובסטירה שלו. כלמקום, שאתה מוצא בו צחוק מתוך דמעות, יסודה של הסטירה בהתנגשות שבין שתי

(عبدالفتاح ، نازك ابراهيم ، 1983، ص 85). באשר לאידיאליה, זהו מונח שניתן לשיר תיאורי. הוא עשוי להיות תיאורי עם מאפיין כפרי או פסטורלי.

האידיאליזם המודרני שואב את החומר שלו מכל היבטי החיים המשדרים אושר כביטוי לשביעות רצון, ושלווה. הוא נוטה לתאר תופעות של חיים רגועים ויציבים, וחומק מתיאורים של אירועים נוראיים ומהפכות הגורל. גם מרחיק את עצמו מעניינים שמייצרים תנועה בחברה, ונרתע מכל התחדשות ושינוי.

אידיאליה מתארת חיים שלווים בחיק הטבע והנוף המדהים שלו, מה שהופך אותו למוחשי. זהו דימוי רגשי לשחזור את החוליה החסרה בין הטבע לרוח האדם.

היא עשויה לתאר סצנה שראויה לצלם, כמו שמחת אנשים והבעת שביעות רצון שלהם ממצבם, או דברים אחרים. האידיאליזם כולל לפעמים אופי כפרי, המתאר את החיים הכפריים ואת חיי היומיום הפשוטים בכפר.

האידיאליה הקלאסית עסקה בתיאור חייהם של רועים ורגשותיהם, אהבתם, השמחה והעצב שלהם, מסיבה זו הוא נקרא פסטורליות. השירה הפסטורלית הקלאסית התאפיינה ברצף, רוגע ואהבת הטבע, גיבורה היה רועה צאן פרימיטיבי שחי חיים פשוטים ליד מעיינות מים, יערות והרים ובקרבת קהילת גמלים ועזים. מטרת הפסטורליה היא בעצם להוכיח את עליונות החיים בחיק הטבע על פני החיים בעיר.

ספרות ההשכלה כללה את ה"אידיאליה" ועסקה בו בצורה אנכרוניסטית, כאשר המשוררים שאבו את חומרם מהתנ"ך ומיקדו את מטרתה לשרת את מטרות ההשכלה. (المصدر نفسه ، ص 121-122).

מציאויות: המצויה רצוי. אמן בעל עין פקוחה, היודע את חוש-הסאטירה לא פחות משהוא יודע את סוד אמונתם של גיבוריו.

כנעני יעקב, 1998, עמ" 398.

⁸□ האלגיה : יצירה ספרותית המתארת את הפגמים שבמציאות בצורה לגלגנית – עוקצנית. הסאטירה שמה ללעג ולשנונה את הטפוס השלילי או את התופעות השליליות שבחיים מתוך תפיסת הנגוד בין האידיאל למציאות.

אבן שושן – שם, 1982, עמ" 482.

צריך לציין שספר "רות" ⁹ הוא בין האידיליות הראשונות הידועות בספרות העולם, דוגמאות ליצירות אידיליות קדומות מצויות גם בספרות ההודית בעיקר בסיפורים מחייהם של מתבודדים בטבע (אברהם שאנן, 1978, עמ' 896).

משורר שנחשב לאחד מגדולי המשוררים העבריים בשלהי תקופת ההשכלה (עילאם, יגאל, 2006, עמ' 134). נולד בשנת 1830 בעיר וילנה להורים יהודים פולנים אמידים בעלי בית מלון, וזכה ללמוד תורה ¹⁰ ב"חדר" ממלמדים מצוינים. בעודו נער קטן, התפרסם בשל כשרונותיו המרובים וידיעותיו הרבות, בהיותו כבן 11 כבר ידע את התנ"ך לפרטיו, והיה בקיא במאות דפי תלמוד. ¹¹ אך כשיא היה בגיל 14 התדרדר מצבו הכספי של אביו עד שירד מנכסיו, ולא יכול

⁹ רות: השניה בחמש המגילות של המקרא, בת ד פרקים תכנה סיפור מימי השופטים על מואביה שנתאלמה מבעלה – יהודי מבית לחם – נלוותה אל חמותה שחזרה לבית לחם, שם נישאה לבעוז קרובו של בעלה, והיתה לאם שושלת דוד המלך, יש סבורים כי המגילד, חוברת בימי עזרא ונחמיה, שגזרו על גירוש הנשים הנכריות, והמחבר רצה להוכיח שגם מנשואי הערובת נולדים לפעמים גדולי עם, כמו דוד המלך, קוראים את המגילה בחג השבועות מפני שכתוב בה, בתחילת קציר שעורים והוא זמן הקציר יעקב פבזנר, אנציקלופדיה יהודית, מכלול ערכים לידיעת היהדות והיהודים לדורותם, הוצאת ראובן מס, ירושלים, 1970. עמ' 365.

לפרטים נוספים ראה: מִפָּאָר, אֵלִיָּאס 1981. עמ' 115
¹⁰ תורה: נ' ספר החוקים אשר נתן משה לבני ישראל (בעבר הירדן, בארץ מואב, היא כינוי לחמשת הספרים הראשונים של התנ"ך, בראשית, שמות, ויקרא, במדבר, דברים. שכונסו בסדר הראשון של כתבי – הקודש: תנ"ך: תורה – נביאים וכתובים.

בלאו, יהושע, תשס"ו, עמ' 67. גם ראה: عطية الله, احمد, 1979, עמ' 53.

¹¹ תלמוד: התלמוד: המושג תלמוד כולל שני תלמודים: התלמוד הבבלי והתלמוד הירושלמי. התלמוד הבבלי והתלמוד הירושלמי נוצר במאות 3-5 לספירה בשני מרכזים - בבל וישראל. שני התלמודים מבוססים על המשנה, אך שלא כמוה, הם נכתבו בעיקר בארמית (ולא בעברית).

פינצוק, משה, 2003. עמ' 15 גם ראה. p. 111 Trattner, Ernest R., 1978.

לפרטים נוספים ראה: مصلح، عدنان عبدالرزاق، 2018، ص 475.

DOI: <https://doi.org/10.31185/lark.Vol3.Iss30.275>

היה לממן את לימודיו של יל"ג, דבר שגרם ליהודה לייב ללמוד בעצמו באחד מבתי המדרש^{12□} שבוילנה. לאחר ששהה שם שלוש שנים, ידע את רוב התלמוד והיה בקיא בעשרות ספרים). ח. מרחביה, 1971, עמ', (151-150 "בן ארבע- עשרה התחיל לומד גם רוסית והתקרב אל חוג - חמש כילים העברי שבעיר. היה מבאי ביתו של המשרר אד"ם הכהן. ב 1852 הוסמך להוראה מטעם בית - המדרש לרבנים בוילנה, מקץ שנה היה למורה הבית- ספר עברי ממשלתי בפוניבו. בימי ישיבתו בעיר זו הקים בית ומשפחה, ב 1856 -גמר בפוניבו את הפואימה האידילית " דוד וברזילי " ספרו הראשון " אהבת דוד ומיכל " ראה אור באותה השנה בוילנה. בשנה ההיא התחיל גם משתתף ב"המגיד, " ב 1859 -יצא לאור בוילנה ספרו השני " משלי יהודה " שרובו עיבוד נושאים על פי משלי קרילוב ועל פי משלים מן הספרות העברית הקדומה. ב 1860-הועבר גורדון להוראה בעיר שאול, הוא הרחיב את עבודתו הפובליציסטית ופירסם מאמרים גם בעתונות היהודית בגרמניה וגם בתוספת הרוסית של " הכרמל "ואף השתתף בעתון רוסי. ב 1865-נתמנה למנהל בית – ספר בטלז, שאותה תיאר יל"ג כ "ערימת זבל גדולה. " מצבו הכלכלי השתפר בעיר זו, האדוקים התחילו רודפים אותו מפני דעותיו החפשיות ואף העלילי עליו לפני הרשות, בימי ישיבתו בטלז נדפס ספרו " שירי יהודה " ב 1872-עבר לפטרבורג כמזכיר" חברת מרבי השכלה בישראל " וגם מזכיר הקהילה בפטרבורג כתב יל"ג את הפואימה שלו". קוצו של יוד " שהיא המנון לאשה העבריה ותביעה עזה לשחרורה מסייגי – מסורות משפילים אחריה באה הפואימה" שני יוסף בן שמעון) " שאנן אברהם, 1978, עמ' (180"ב 1879 הוגלה מחמת עלילה והוחזר אחרי חודשים אחרים) פבזנר, יעקב, 1970, עמ' (105) "על ניסיונו לפגוע במשטר השלטוני, ותקוותיו נכזבו מאוד מהתנהגותם הפחדנית של מנהיגי הקהילה היהודית בתקופת המשבר שלו, שכן לא ניסו לפצותו לאחר שהוצאה נגדו חנינה. (עילא, יגאל, مصدر سبق ذكره, ص 135), ב 1880-מעורכי" המליץ "השתתף ב"שחר). "פבזנר, יעקב, שם, עמ' (105) "

^{12□} מדרש: קובץ דרשות שדרשנים היו משמיעים כבתי כנסת בשבתות ובמועדים, המדרשים הם משני סוגים (1) מדרשי הלכה, שבהם הדינים וההלכות מתבארים ע"י פסוקים מן המקרא (2) מדרשי אגדה, שמגמתם דתית – מוסרית ולשם זה משתמשים באגדות, משלים, ופתגמים, דרשות רבות הן מימי התנאים, אולם היסוד לסידור הספרות המדרשית הונח במאה 6 ונסתיים במאה 13. פבזנר, יעקב, שם, עמ' 228. לפרטים נוספים ראה: דיב, سهيل, 1992, ص 94. Mintz, roth finer, 1968, p,4.

יהודה לייב גורדון נחשב כמשורר לאומי שהיה הסופר העברי הראשון, שהתחיל להשתחרר מכבלי המליצה המקראית ולהשתמש בסגנון המשנה והתלמוד, בשעתו נחשב לרבים המעשה הזה אשר עשה יל"ג, כעין פריצת גדרי - ראשונים ומרידה במקובל מימות ר' משה חיים לוצאטו ואילך, ובין הסופרים נמצאו כאלה שיצאו לקרוא עליו תגר בפומבי. זה המריץ את יל"ג לבאר ברבים את טעמיו ונימוקיו בחדושו ולהרחבת הלשון והסגנון, האידיאל הלאומי - ההיסטורי הגדול לא לקח את לבבו ולגאולה לא צפה, עמוק יותר מדאי נשתרשו בו ההשקפות המשכיליות, עד כי גם בשעה שבאו לידי משבר, קשה היה לו להסתלק מהן ולבקש לו מפלט אל הדעות החדשות. בפובליציסטיקה שלו נד לכאן ולכאן) הלקין, שמעון, 1984, עמ. 315 "

בראשית דרכו בולטים בשיריו היסודות הרומאנטיים והליריים, הרעיונות המרכזיים הם אלה ששלטו בתקופת" המאסף "ו"בכורי העתים " חי הפשטות והטבע, שוויון, אהבה, ורעיות ללא חשבונות הרבה, ואולם מטבעו לא היה יל"ג איש האידיליה חתמה, ובטוריו, הריתוריים לפרקים משקיף כמשורר גם על העבר ההיסטורי מתוך פרספקטיבה של בעיות החווה, הפואימות ההיסטוריות של יל"ג רצופות אמנם שגב דראמאטי-רומאנטי, מעין זה שבמיטב השירה הרומאנטית באירופה, אולם לאחר שגברה בו הנטייה למלחמה ריאליסטית כפשוטה, נעשה ההווה לעיקר, והעבר חדל מהיות זכר נאדר - הוד של גבורה, אלה היה למשל ולא פעם משל מפוקפק, יש אמנם גם ביצירתו זו מן היסוד האוטנטי הבלתי-מזויף, כי יחסו של יל"ג אל הבעיות שהוא נוגע בהן הוא יחס נפשי עמוק. ואולם היסוד הרפלקטיבי הסארקאסטי והעוקצני, פוגם הרבה ברוח הפיוטית, במידה שהריתוריקה מרחיבה את תחומיה שלא כדת.

מספריו: " פרחים רומאנטיים", 1908 " שמים זרים", 1912 "ילדו של אלה", 1918, " האהל 1921 " "עמוד האש". 1921 " שאנן אברהם, שם, עמ (182.) "

האידיליה" דוד וברזילי " ¹³ שירה עוסקת באירוע ספציפי בספר שמואל ב, 'שנכתבה בהפסקות גדולות בשנים, (137-131) מפגישה שני רעים בערוב יומם: דוד מלך ישראל וברזילי

¹³ דוד וברזילי: דוד מלך ישראל מלך ארבעים שנה, מהן שבע שנים ושישה חדשים בחברון ושלושים ושלושה שנה בירושלים.

ברזילי: ברזילי הגלעדי מרוגלים איש "גדול מאד" כלומר עשיר מאוד, בשעת מרד אבשלום היה ברזילי אחד משלושת נאמניו של דוד בעבר הירדן, אשר כלכלו אותו ואת צבאו במחנים לאחר הנצחון ליווה ברזילי את המלך עד יריחו, אבל מפני זקנתו לא קיבל את הזמנת המלך לשבת ביצרו בירושלים

רועה הצאן. המשורר חותם את השיר במוסר השכל": כי יתרון לאיכר עבד שדהו מנסיכי אדם מעשירי קרת."

הנושא של יתרון חיי הרועים הפשוטים הצנועים והשוקטים על חיי הקרת הרועשים והעשירים, היה חביב על משוררים משנים קדמוניות. בישראל, קודם ליהודה ליב גורדון, עסקו בו הרמח"ל במחזותיו, שלום הכהן במחזה "עמל ותרצה", "יוסף האפרתי במחזה" מלוכת שאול, "ואברהם מאפו ברומן" אהבת ציון. "ביחס לקודמיו יש בשירו של יל"ג תוספת פשטות, ושל ריכוז בביטוי, ושל רוח בניגון. אף על פי שיל"ג לא היה משורר טבע, יש בשירו ציורי טבע נאים, ונסוכה עליו מעין שלוה עליונה, כאילו חיברו רועה-צאן ישר-לבב ושבע ימים. לדעת יוסף קלוזנר, יל"ג הגיע ביצירתו זו לידי שלמות גמורה.

השיר מתאפיין בתיאורים ארוכים ובדמיון רטורי, והוא פתח אותו בתיאור הטבע ביופיו, ברוגע ובהדרו, באומרו:

השמש נטתה, רוים קר יפות,

התבל תחנף, עין הארץ קמה;

אף על ערי גלעד עוד אור זרום

ונזהב הסמה עוד לא הועם שמה

על אשדות הירדן אורה פרשה

ותפז בירקרק רצי המים;

גם כל הפקר נשם גאות לבשה,

פי כלה משקה אור שמש ערבים.

בפסוקים לעיל תיאר גורדון את הטבע, אהב אותו, חי איתו ונתן לו את נשמתו, ורגשותיו ורגשותיו ניכרים היטב בפסוקים אלו, הוא נלהב מהטבע ותופעותיו כמו השמש, ההרים, המדרונות והים. מישורים, דמדומים, גשם ורוח.

והמשורר כאן עלה לרמה של נופים ציוריים, כפי שתיאר את היעדר השמש ואת חשכת העולם, אך בכל זאת היה אופטימי כשאמר שיש אור שעדיין מאיר על הרי הגלעד, קרני השמש הזהובות לא דעכו כאשר הפיצו את אורן על מורדות נהר הירדן, כך שגלי הים רקדתי על הצבע הירוק, והמישור היה לבוש בירוק.

האלמנט הפסטורלי בשירו מודגש כשהוא אומר:

מְנָאוֹת הַהָרִים הַעֲדָרִים גְּלֹשׁוּ,

הָרְעִים יַעֲיִזוּ מְקַנְיָהֶם בְּיַת,

אֶסְפוּ, דִּיגִים, מְכַמֶּרֶת נְרִשֶׁת,

מְשַׁכּוּ הַדּוּגָה אֶל הַחוּף בְּסֶטֶר;

ואז גורדון מתאר את ברזילי כאדם מבוגר, אבל נפשו מרוצה והמוסר שלו טוב, וכאן בולט בבירור היסוד הפסטורלי, כשהוא משבח את חיי הרועים הפשוטים שהזקן מעדיף לחיות ברעש העיר, אז הוא מציג אותו בפנינו כשהוא מתאר לנו את חייו השקטים והמרוצים, באומרו:

וּבְתוֹכָהּ אֵיֵשׁ זָקֵן הַדּוֹר יָנוּחַ,

שֶׁעֲרוֹתָיו הַלְּבִינִי, גּוֹו יֵשֶׁת,

אֶף קוֹמְמִיּוֹת יֵלֵךְ קִרְבוֹ הָרוּחַ

וּפְנִי פַתְרָסָה יִזְרְחוּ זָרֵחַ.

אחר כך ממשיך המשורר ומדמה את הזקן לדמותו של ברזילי, מתאר אותו כרועה צאן מנעוריו, שבזו לכל תהילה, אושר וגדולה, אדם שחשב בארמונות לבית סוהר, מאז שראה במכלאה. להיות ארמון, אדם שבזו לכל עושר ותהילה, כך הוא אומר:

בְּרִזְלִי הוּא! אִישׁ רֵעָה צֶאֱן מְנַעַר,

אִישׁ בְּחַל בִּיקָר וּבְכָל הוֹד וְהֶדָר;

אִישׁ אַרְמָנוֹת הַקְרִיּוֹת הַשֵּׁב כְּסֹהַר

וּכְמוֹ הַיְכָל עֲנֵג רֶפֶת הָעֶדָר.

המשורר מדגיש עבורנו את הסתירה בין תחושת שביעות הרצון של הזקן לבין החיים המדכאים שחי (דוד (במחבואו, לבין הכאב שהוא חש עקב קנוניה של בנו נגדו, אז הוא אומר:

בְּמַעֲוֹנוֹ מִתְנַיְמָה נִדְכָּה וְשָׁחוּחַ

יֵשֵׁב עִתָּה דָּוִד נוֹשֵׂא הַכֶּתֶר,

וּבְבוֹא יוֹמוֹ מִפְּנֵי בָר בְּטָנוֹ לְבָרוּחַ

בֵּית רַעַו הָרֵעָה בְּקֹשׁ לוֹ סֹתָר.

אחר כך מתאר גורדון את שמחתו של) דוד (על שובו של ברזילי, ולוקח אותו עמו לצורך כבודו בזקנתו בתמורה לחסדיו, באומרו:

בְּרִזְלִי, קוּם וּלְכָה אִתִּי צִיּוֹנָה.¹⁴

שֵׁם אוֹתָהּ אֶכְלָכֶל אֶגְמַל חֶסְדָּהּ,

כָּל כְּבוֹד וְעֲנֵג יַחַד נִחְלָקָה;

עָמִי עָמָהּ, עֲבָדִי עֲבָדֶיהָ,

לבסוף, גורדון מתאר את הרגשתו הטובה של ברזילי כלפי דוד, שם מגיע השיר כאן לשיא פסטורלי כאשר ברזילי מעדיף את חיי הרועים על חיי הארמונות.

¹⁴ ציון : נ' [על שם המצודה שלכד דויד מן היבוסי והסב את שמה לשם " עיר – דוד] באנגלית zion

אבן שושן יאברהם־שם , עמ"2221.

יהודה, אהוד בן, ואחרים , 1964 , עמ"257.

לא אוכל שאת תסדיך גדלו.

אני בקר עני רעה העדר—

ובחצר מלכות האצלח צלח?

לא נאנה לי מענוג, לא הוד נהדר¹⁵,

מן האמור לעיל ברור שהמשורר יהודה לב גורדון הושפע השפעה גדולה מהחיים הכפריים והפסטורליים, וזו תכונה ברורה בשירו דוד וברזילי, לכן תיאר את תופעות הטבע היפות. הוא תיאר את החיים של כפריים, רועי צאן ודייגים. הוא תיאר את החיים הפסטורליים הפשוטים והטבעיים שמרגיעים את הנפש ומסירים כאב ודיכאון. בניגוד לחיים האזרחיים, החיים הצפופים בעיר גורמים לתשישות פסיכולוגית, פחד וחרדה. לכן היה מעדיף את חיי הכפר, ומגמה זו באה לידי ביטוי בשירו דוד וברזילי.

התוצאות

1- הטבע הוא מאפיין בולט בשירה העברית, במיוחד בשירה העברית המודרנית. לפיכך, האידיליה נחשבת למטרה חשובה של השירה העברית, שכן היא הושפעה ישירות מהטבע. משוררים יהודים שמו לב לז'אנר זה או למטרה חשובה זו בספרות העברית המודרנית, כפי שזה בא לידי ביטוי בשיריהם.

" 2- האידיליה "הושפעה השפעה גדולה מהחיים השקטים בטבע ומנופיו המדהימים, שגרמו לו לתאר תמיד סצנות ראויות לצלם. כך, יש לה אופי כפרי המתאר את חיי הכפר ואת חיי היומיום הפשוטים בכפר. עוסקת בתיאור חייהם של הרועים, רגשותיהם, אהבתם, השמחה והעצב, ולכן זה נקרא פסטורלי. המטרה הפסטורלית היא למעשה להוכיח את עליונות החיים בטבע על פני החיים בעיר.

3- המשורר יהודה לב גורדון הושפע רבות מהחיים הכפריים והפסטורליים, וזה מאפיין מובהק בשירו דוד וברזילי, ולכן תיאר תופעות טבע יפות. הוא תיאר את חייהם של כפריים, רועי צאן וציידים. הוא תיאר את החיים הפסטורליים הפשוטים והטבעיים שמרגיעים את הנפש ומבטלים כאב ודיכאון. בניגוד לחיים האזרחיים, חיי עיר צפופים גורמים לתשישות פסיכולוגית, פחד וחרדה. זו הסיבה שהעדיף את חיי הכפר, ומגמה זו באה לידי ביטוי בשירו דוד וברזילי.

¹⁵ השיר מתוך האתר פרויקט בן יהודה . [46/https://benyehuda.org/author](https://benyehuda.org/author)

- 1- אבן שושן, בהשתתפות חבר אנשי – מדע, המילון החדש, הוצאת" קרית ספר, "ירושלים, תשל"ב.
- 2- אברהם שאנן, הספרות החדשה העברית והכללית, הוצאת יבנה, תל אביב.1978,
- 3- אלחנני, א"ח, כתבי דוד ילין בשבעה כרכים, הוצאת ראובן מס, כרך שני, ירושלים, תשל"ג,
- 4- בלאו, יהושע, מילון לטקסטים ערביים-יהודיים מימי הביניים, האקדמיה ללשון העברית האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, ירושלים, תשס"ו.
- 5- האינציקלופדיה המקראית, אוצר הידיעות על המקרא ותקופתו, הוצאת מוסד ביאליק, פרק ב, ירושלים, 1954.
- 6- האינציקלופדיה העברית, כללית יהודית, והארצישראלית, חברה להוצאת אינציקלופדיות, תל אביב.1968,
- 7- ח, מרחביה, קולות קוראים לציון, מרכז זלמן שזר, ירושלים.1971,
- 8- יהודה, אהוד בן, ואחרים, מלון בן – יהודה, מילון כיס, אנגלי – עברי, עברי – אנגלי, ניויורק. 1964
- 9- כנעני, יעקב, אוצר מקיף ושימושי של הלשון העברית הישנה והחדשה, המילון העברי המלא, כרך(א-ה,) הוצאת מילונים לעם.1998,
- 10- פבזנר, יעקב, אנציקלופדיה יהודית, מכלול ערכים לידיעת היהדות והיהודים לדורותם, הוצאת ראובן מס, ירושלים.1970,
- 11- לחובר, פ, תולדות הספרות העברית החדשה, הוצאת דביר, תל – אביב, חלק שני. 1966,
- 12- מדניצקי, יצחק מירז, ישראל בעולם, מורה-דרך בקורות עמנו ובדברי ימי העולם, מהדורה שניה מתוקנת, הוצאת ראובן מס, ירושלים.1969,
- 13- סרנה, נחום", מקרא, "האנציקלופדיה העברית, חברה להוצאת אנציקלופדיות בע"מ, כרך כד, תשל"ב – 1972.
- 14- פינצוק, משה, מבוא ללימוד התלמוד הירושלמי, הוצאת מכון דורש ציון. 2003,
- 15- פינס, צן, מלון לועזי עברי, הוצאת" עמיחי, "תל–אביב.1982,
- 16- הלקין, שמעון, זרמים וצורות בספרות העברית החדשה, מוסד ביאליק, ירושלים.1984,

1. Abdel Fattah, Nazik Ibrahim, Modern Hebrew Poetry, Its Objects and Images, Beirut, University House for Printing and Publishing, 1983,
2. Adnan Abdel-Razzaq Musleh, The Development of the Satirical Poem in Hebrew Poetry in Its Different Stages, research published in the Lark Journal of Philosophy, Linguistics and Social Sciences, No. 52, College of Arts - Wasit University, 2024

Doi:<https://doi.org/10.31185/lark.vo11.Iss52.3267>

3. Adnan Abdul Razzaq Musleh, The impact of the European sonnet on modern Hebrew poetry - Chernykhovsky's poems as an example, research published in the Lark Journal of Philosophy, Linguistics and Social Sciences, No. 30, Faculty of Arts - Wasit University, 2018 [Doi:http://doi.org/10.31185/lark.Iss30.275](http://doi.org/10.31185/lark.Iss30.275)
4. Al-Messiri, Abdel-Wahhab, Judaism, Zionism and Israel, Arab Foundation for Studies and Publishing, Beirut, 1975.
5. Attiya Allah, Ahmed, Department of Modern Encyclopedias, (General Encyclopedia of Sciences, Literatures and Arts), 2nd edition, Beirut, 1979.
6. Deeb, Suhail, The Torah, Its History and Purposes, Dar Al-Nafais, Amman, 1992.

7. Elam, Yigal, translated by Adnan Abu Amer, One Thousand Jews in Modern History, Al-Awael Publishing and Distribution, Damascus, 2006
8. Hussein, Sanaa Abdel-Latif, The Jewish Ghetto (a study of the intellectual, cultural and psychological origins of Israeli society), Dar Al-Qalam, Damascus.
9. Karem, Mahmoud Aziz, Myth and Popular Story in the Old Testament, Ain for Human and Social Studies and Research, Egypt, 2001.
10. Makar, Elias, Men of the Bible, Galilee Printing House, Cairo, 1981.
11. Morsi, Ahmed Ali and others, Folklore and Israeli Women, Faculty of Arts, Cairo University, Egypt, 1977
12. Zidan, Abbas Salim, The Roots of Jewish Orientalism, research published in the Lark Journal of Philosophy, Linguistics and Social Sciences, No. 11, Faculty of Arts - Wasit University, 2013. DOI: <https://doi.org/10.31185/lark.Vol1.Iss11.858>

באנגלית מקורות

- 1- Mintz,roth finer,modern Hebrew poety, los anglos,1968
- 2- Trattner,ernest r, understanding the Talmud Westport, connecticat,green wood press ,197

אנטרנית מקורות

- 1- <https://he.wikipedia.org/wiki>
- 2- <https://benyehuda.org/author/46>